

MAGYAR-LENGYEL KÖNYVTÁR

SZERKESZTI: PALÓCZI EDGÁR

1. SZÁM

WORONIECKI-KORYBUT MIECISLAV HERCEG

IRTA:

PALÓCZI EDGÁR

A MAGYAR-LENGYEL EGYESÜLET FÖTTIKÁRA

A HISTORIA különnyomata

BUDAPEST, 1929

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA, VIII, MŰZEUM-KÖRÜT 6. GÖLYAVÁR

Október hó 20-án hetvenkilenc éve volt annak, hogy ott, ahol ma a székesfőváros legragyogóbb középületéhez: az Országházhoz vezető Alkotmány-utca a Kossuth Lajos-térbe torkol, *Woroniecki Mieczislaw* herceg, szabadságharcunk hősie lengl lgiójának megszervezője és parancsnoka, kit már kortársai is az évezredes magyar-lengl barátság egyik legragyogóbb csillagának tekintettek, élte virágában, huszonnégy éves korában, honfitársával, a francia eredetű *Abancourt Károly* honvéd-husár századossal és az ugyanesak francia származású *Gizon Péter* honvéd alezreddessal, a német halálfejes légio parancsnokával a magyar nemzet vértanui közé magasztosult.

Méltó és igazságos, hogy ma, amikor nemzetünk, ellenségeink közös aknamunkája következtében, egy példátlan vitézséggel végigküzdött háború után, ismét nagy részeiben rabigában görnyed és független részében is meg van fosztva létfenntartásának legfontosabb segédforrásaitól, felelevenítsük ama idegen barátaink nemes emlékét, akik az igazságos magyar ügyért nemcsak fegyvert fogtak, nemcsak hősieen harcoltak, hanem vértanuhalált is szenvedtek.

Vannak jellemek, amelyek nagyszerűségét és magasztosságát nem győzzük eléggé tisztelni, melyek eldobva maguktól minden önérdéket, életüket az emberiség közös javára, a világssabadság kivívására szentelik. Rabságba kényszerített népek földjén, az elnyomatás országában érleli meg azokat a honfiúi keserv, hogy fogékonyabbá tegye lelküket más nemzetek fiainak szenvedései iránt.

Dicsőségteljes szabadságharcunk, a magyar nemzet vérrel és könnyel írott hősi éposza, sok ilyen jellemet mutat fel. A láncait lerázni kezdő nemzet segélyhívására Európa minden részéről hazánkba sereglenek szabadságért lángoló férfiak, hogy részt vegyenek ama hősi harcban, amelyet az 1848/49-es szabadságharc néven ismer a világtörténelem.

Angolok és franciák, németek és olaszok siettek a hősi harc kitérésének hírére hazánkba; de egy országból sem jöttek annyian, oly lelkesedéssel, mint *Lengyelországból*. Tulajdonképen nem is mondhatjuk azt, hogy *Lengyelországból* jöttek, mivel ez az ország akkor még függetlenségétől megfosztva, darabokra szakítottan, a cári önkénynek, az osztrák zsarnokságnak és a porosz ökölnak rabságában szenvedett, hanem jöttek a világ minden tájáról a lengl hazafiak, ahová őket szülőházjuk keserves sorsa üzte, hogy itt, a magyar földön, a magyar szabadság eszméje szolgálatában harcoljanak azok ellen, akik valamikor szabadságharcaikat vérbe fojtották, illetve hálátlanul ölbetett kezekkel nézték azok letiprását.

Az első egyike, aki a délvidéki harcok hírére Pestre sietett, *Woroniecki Korybut Mieczislaw Vencel herceg* volt, aki 1825. március hó 7-én a galiciái

Skurówán született, ama *Gorlice* közelében, ahol a világháborúban a magyar vitézség lengyel földön aratott hervadhatatlan babért. Családja Litvánia és Oroszország ősi fejedelmeitől származtatja magát, még pedig egyenesen *Gedymin*től, Litvánia hercegétől, akinek leszármazottjai számos családokban éltek tovább, mint kis fejedelmek (kniaz-ok) Litvánia és Oroszország különböző részeiben. A *Woroniecki* hercegek ága a *Zbarasz* hercegi családból vette eredetét. Erre a családra vezetik vissza eredetüket *Wisznowiecki*, *Poricki* és *Trubeckoi* hercegi házak is. *István*, *Zbarasz Fedor*

Woroniecki-Korybut Miecislav herceg arcképe a szabadságharc napjaiból.*

egyik fia, *Gedymin* ötödik izigleni leszármazottja, vette fel először a *Woroniecki* nevet, míg testvére, *Sándor*, a *Poricki* hercegek őse lett. 1815-ben *I. Sándor* cárr, *Antal*, *József*, *Calixt* és *Henrik Vince* testvéreknek régi származásuk jogán megengedte a fejedelmi *kniaz* cím viselését, amellyel a család illusztris tagjai mai napig élnek. A család tagjai között minden korban találunk hős katonatiszteket, akik rettenthetetlen vitézséggel tüntették ki magukat Európa legvéresebb esatatarein. Ezek közé tarto-

*Az arcképet *Dambski Pál gróf* úr volt szíves közlésre átengedni, miért is e helyen mondok öméltségének köszönetet.

zott *Woroniecki Károly herceg*, a *Lewenehr*-dragonyosok vitéz kapitánya is, aki a napoleoni háborúkban tűnik fel: az 1799. évi olasz hadjáratban, amikor a Marignano melletti véres csatában hősi bátorságával döntően járul hozzá a győzelem kivívásához. Később őrnagy lett, mint ilyen halt meg *Pécsett*, ahol akkor az ezredtörzs feküdt, 1806. március hó 10.-én.

Ebből a családból, ilyen ősektől származott *Woronicki Miecislav* herceg, aki herceg léteire küzdött a középkori előítéletek megbuktatásáért, arisztokrata léteire a demokrácia diadaláért, aki arisztokrata volt a szív és lélek nemességében, mely a születésnél határtalanul tisztéletreméltóbb.

A magyar szabadságharc kitörésének híre *Woroniecki* herceget Galicia földjén érte, ahol a *János* főhercegről elnevezett I. osztrák dragonyosezrednél mint hadnagy szolgált.

Cenzúrázott hírekből, kerülő utakon értesül a magyar eseményekről. Szabadságszerető lengyel szíve feldobog e hírek hallatára, régi családi tradíciók ébrednek fel lelkében a magyar-lengyel barátságról, visszagondol honfitársaira, akik az 1831. évi lengyel szabadságharc vérbefojtása után Magyarországon találtak menedéket és új hazát. A magyar költők és státusférfiak nemes szerepe a legyőzött Lengyelország érdekében hevíti szívé. Otthagyarja állomáshelyét és sietve-siet Pestre, hogy kardját felajánlja *Kossuth Lajosnak*.

Közben gyorsan érlelődnek az események. Az osztrák kamarilla belekezd aknamunkájába. Tűzesóvát dob a nemzetiségeklakta területekbe, hogy azokat ingerelje fel a magyarság ellen, akiket egykoron tárt karokkal fogadott testvéreikül a magyar. Csakhamar lángban áll az egész délvidék, ahol gyilkos hordák, osztrák vezérkari tisztek útmutatásai mellett, gyilkolva és rabolva száguldanak mindenfelé, ártatlan magyar fejekből emelkednek véres piramisok a Szentháromság-szobrok köré és hasonló borzalmasságokat követnek el a faji és felekezeti harera feltüzelt őrvölgő rációk.

Ide, ebbe a szörnyű tűzfészekbe, ahol az emberekben megszűntek az emberi érzelmek, küldi április végén a honvédelmi kormány *Woroniecki* főhadnagyot is, Július 15.-én 400 emberével megvívja túlerővel szemben első harcát: a *futaki* ütközetet. Hősies bátorsággal, mindig csapatai élén, futásra kényszeríti az ellenséget és kivívja első diadalát magyar földön. Katonái lelkesednek, rajongó szeretettel veszik körül az eszményi szépségű, majdnem öles, sugártermetű fiatal hőst, ki megoszt velük minden fáradalmat és valóságos atyja alárendeltjeinek. Velük hareol tovább a délvidéken, ahol szeptember 2.-án *Kiss Ernő* honvédtábornok seregében a *perlaszi* tábor ostromakor zoldhajtókás vadászesapata élén vitézkedik.

Kiss Ernő tábornok nagybecskereki, szeptember 3.-i jelentésében a perlaszi csatáról a következőképpen emlékezik meg a fiatal hős lengyel hercegről:

„Kedves kötelességemnek ismerem bejelenteni, mikép parancsnokságom alatt álló herceg *Woroniecki* pesti önkénytes két vadász-század, úgy a csatában résztvevő bihari nemzetőrök és az aradi tűzérek, jóllehet csak ujonczok, a tegnapi perlaszi csatában oly kitűnő bátorságot és komoly elszántságot tanúsítottak, mely a legnagyobb dícséretre érdemes.

Hercege Woroniecki lováról leszállván, seregét személyesen vezette ostromba... A pesti vadászszeregben a lelkesedés oly nagy és enyészhetetlen, hogy a kórházba érkezett sebesültek és csonkítottak is még mindig kiáltották: «éljen a magyar!»

A délvidéki harcokban kifejtett hősiessége és erélye arra bírta a *Honvédelmi bizottságot*, hogy *Woroniecki* herceget saját kérelmére és ajánlkozására egy külön *lengyel légio* felállításával bízzák meg. Ezen meg-

bízatásnak érdekes és még nem publikált emléke a *Honvédelmi bizottmány-nak* Pesten 1848. október hó 10-én *Bernáth Zsigmond* ungmegyei főispán-hoz intézett rendelete,² amely így hangzik:

„A Honvédelmi bizottmány herczeg Woroniecki Józsefet (sic) megbízta, hogy Magyar-országban, úgy szintén az ország határain kívül Magyarország szolgálatára és védelmére önkéntes csapatokat alakítson és felfegyverezzen.

E nagy fontosságú megbízásnak végrehajtására a fentnevezett herczeg, a szükséges rendeletekkel, utasítással, úgy a megkívántató és az ügy első stádiumára kellő pénzösszeggel egy időre el van ugyan látva, — minthogy azonban megtörténhetik, hogy a megbízott herczeg egyik vagy másik csapatjával Galliciából Ungh megyén keresztül az országba átjönni óhajt s e végre rögtöni szükségének fedezésére bizonyos összegre szüksége talál lenni, ne hogy valami hiány, vagy pedig fenakadás legyen, — a Honvédelmi bizottmány jónak találta a pénzügyminisztériumnak a mai napon meghagyni, hogy Főispán Úrnak fennemlített czélra 15,000 pftot utalványozzon, az ungvári álladalni pénztár által kifizetendő.

A kormány ebbeli intézkedését azon bizodalomnál fogva tudatja Főispán Úrral, mellyel Főispán Úr személye iránt viseltetik s kéri, hogy ezt senkivel sem közölni, ellenben herczeg Woronieckit fontos vállalatában mindenkép támogatni méltóztassék.“

Woroniecki herceget csakhamar alezredessé nevezi ki a Honvédelmi bizottmány, majd ezredesi minőségben megszervezi a *lengyel lovas légiót*, amellyel a tiszai harcokba küldi a kormány. A légió testvéralakulata letti a bécsi harcokban tüzkeresztséget nyert *bécsi lengyel légió*nak, amely Bécs bevétele után hősiessen végigküzdötte szabadságharcunkat s több csatában, de különösen Arad ostrománál haláltmegvető hősiességgel tűnt ki. A tiszai harcokban számos csatában és ütközetben vitézkedett *Woroniecki* herceg, s miként a perlaszi csatában, ahol először fordult feléje a figyelem, itt is a legnehezebb feladatokkal, a legnagyobb bátorságot igénylő támadásokkal bízták meg őt és hős légióját. Ezen véres harcok részletes sztratégiai leírása, akárcsak szabadságharcunk történetének pártatlan tollú, sztratégiai alapon való ismertetése még sok tekintetben ma is hézagos, mert azok, akik a harcokat vezették és irányították, minden titkaikat ismerték, s így emlékiratok megírására a legméltóbbak és legavatottabbak lettek volna, a hősi harc végén, hóhérok kezén fejezték be életüket, vagy messze idegenbe bujdosztak, ahol sokaknak a létért való harc idő előtt megtörte erejüket.

Hős lovas légiója élén harcolt *Woroniecki* herceg utolsó csatájában, a szerencsétlen kimenetelű szőregi csatában is. Itt roham közben lebukott lováról s fegyverrel kezében az osztrákok fogságába került. Ez lett a veszte! Már elfogatásakor — minden népjog gúnyjára — a legdurvább bánásmódban részesítették, majd *Haynaunak*, a bresciai hiénának, többi kiszemelt áldozatával együtt Pestre, a szomorú hírességre szert tett Újépületbe szállították. Itt ült felette is ítéletet a magyar szabadságharc főhőhérjának, *Haynaunak* vésztörvényszéke, s ítélte kötél általi halálra felségserzés és zászlóeszküszegés címén „a tündérmesék igazi hőst, kinél soha költői képzelet eszményibb ifjút nem alkotott, aki üde volt, mint a harmatos virág, s bátor, mint egy oroszlán“, amint ezt róla fegyvertársa, *Degré Alajos*, a későbbi jeles író, kihez meleg barátság fűzte, *Visszaemlékezéseiben* oly szépen mondja.

² Eredetije *Vörös Antal* gyűjteményében 965. o. sz. E nagybecsű okmányra gróf *Dambóski Pál* úr hívta fel figyelmemet, kinek is ez úton fejezem ki hálás köszönetemet.

Itt börtönében gyakran felkereste *Schweighofer Amália*, egy ferencvárosi tanító leánya, aki mint kezdő színésznő Galiciában ismerkedett meg a herceggel, akihez mélységes, szenvedélyes szerelem fűzte. Mikor a szabadságharcban *Woroniecki* hazánkba jött, *Schweighofer Amália*, hogy az imádott férfit követhesse, otthagyta szerződését és hazajött ő is. Utolsó napjait gyengéd figyelmével ő aranyozta be a hercegnek, akit annyira meghatott e hűséges szerelem, hogy halálraítélése után közölte *Schweighofer Amáliával*, hogy megesküszik vele. Ott a börtönben eskette meg egy ferenczerendi szerzetes a szerencsétlen párt. A sírva búcsúzó asszonynak, aki még egyszer látni akarta, csak úgy engedte meg a kivégzéshez való eljvetelét, ha elég erősnek érzi magát csendben maradni. „Du darfst nicht vergessen, dass Du jetzt eine Fürstin bist!“ — mondta ekkor neki.

1849. október hó 20.-án a délelőtti órákban az Újépület mögötti *Fa-téren* oltotta ki a hőhér a huszonnégy éves szabadsághős életét. „A halálos ítéletet mosolygva fogadta — írja *Visszaemlékezéseiben Degré Alajos* — s mielőtt a vesztőhelyre vezették, jól megreggelizett, komornyikját hívatta, ki szalondiszbé öltözteté. A kivégzés előtt *Woroniecki* hercegné olyan helyre állt, hogy szembeálhassa még egyszer férjét. Sápadt, merev volt az arca, úgy nézett ki, mint egy halott, de egy szót sem szolt, egy könnyet sem sírt. Amikor a herceg a bitófához lépett s a hőhér közeledett hozzá, a herceg egy neki sajátos kedves fejmozdulattal a homlokába lopódzó hajfűrtjét visszarázta, s büszke, nyugodt testtartással állva, hangosan esengő, tiszta, nyugodt hangon így szolt: *«Adieu Du schöne Welt, ich sterbe gerne, nur Ungarn soll siegen!»* (Isten veled szép világ, szívesen meghalok, csak Magyarország győzzön!)³

A hős lengyel herceggel együtt ment a halálba az aacheni születésű *Giron Péter* honvéd alezredes, a német halálfejes légió vitéz parancsnoka, aki a szabadságharc kitörésekor otthagyva békés polgári foglalkozását — illatszergyáros volt —, fegyvert fogott s végigküzdötte a bécsi forradalmat, majd hazánkba menekült, s itt, főleg német diákokból megalkotta a halálfejes légiót, melynek legnagyobb része Bem apó alatt küzdötte végig a magyar szabadságharcot s majdnem teljesen megsemmisült az erdélyi véres csatatereken.

A harmadik áldozat a szintén lengyel származású *Abancourt Károly* volt, kit „a bátrak bátra“ elnevezéssel tisztelték meg honvédtársai. Ő is a császári seregbe került mint ifjú hadapród, de már 1841-ben 20 évi sánemunkára ítélték, mivel az osztrák sereg durva nyügétől szabadulni akart. Fejértemplom hősi megvédésénél kiválóan kitűnt, hadnaggyá lett, majd vitézi tettei egymást követték. Legutolsó alkalmá az önálló vezetésre 1849. június 6-án Eperjesnél s 11-én *Kmetty* tábornok alatt nyílt, ki őt a csataterén dicséretben részesíté.

A kivégzést a *Kreith-féle* gyűjtemény egyik festménye is megörökítette. Színhelye a kép szerint az *Újépület* északnyugati saroképülete előtti térség volt, amelynek helyén ma a m. kir. földművelésügyi minisztérium épülete áll. Sajnos, az október 20-i három vértanunak kivégzését ábrázoló festmény a *Kreith-féle* gyűjtemény nagy részének sorsára jutott: eltűnt, illetve ma lappang valahol. Lehet, bár nem valószínű, hogy szemtanu munkája e kép. Valószínűbb, hogy szemtanuk elbeszélése alapján festette meg.

³ *Woroniecki* herceg utolsó napjaira és kivégzésére vonatkozó nagybecsű adatokat *Kleblsberg Gézáné* úrnőnek köszönhetem, akinek szüleinél éveken át otalmat talált *Woroniecki* herceg özvegye, aki nagy szegénységben a pesti szegényházban 1891-ben hunyt el.

⁴ *Kleblsberg Gézáné*, posta- és táviratfőfelügyelő nejének szíves közlése, akinek e helyen fejezem ki nagybecsű adataiért köszönetemet.

az ismeretlen festő, akit a kép megfestésében nem topográfiai hűség, hanem a mártírium tényének megfestése hevített. Háttér gyanánt megfestette az *Újépület* egyik saroképületét, anélkül azonban, hogy ezzel a kivégzés helyének pontos megállapítására törekedett volna. Tudjuk, hogy 1849-ben az *Újépület* mögött igen terjedelmes, be nem épített, elhanyagolt térség terült el, amelynek egy része, a régi *Valéro* selyemgyárból átalakított *Károly főherceg*-laktanya és az V. ker. állami főreáliskola közötti rész, napjainkig megtartotta a régi *Fa-tér* elnevezést. A három vértanu kivégzése messze az *Újépülettől* nem történhetett, mivel a nyilvános kivégzést Haynau elrettentés és megfélemlítés céljából rendelte el az előkelőbb foglyok kivégzésekor, s így valószínűvé válik ama feltevés, hogy *Woroniecki* és hóstársai ama területen haltak vértanuhalált, amelyet ma a *Báthory*-, *Hold*- és *Alkotmány*-utcák, illetve a *Kossuth Lajos-tér* határolnak. Hogy eme aránylag nagy területnek melyik pontján történt a kivégzés, pontos adatok híján, egyelőre meg nem állapítható.

Woroniecki herceg holttestét még aznap éjjel a régi *Józsefvárosi* temetőben, jeltelen sírban temettette el a még holtakkal is harcot folytató vésztörvényszék. De sírja felett virrasztott a nemzet kegyelete és ismeretlen kéz minden évben virágdíszbe öltöztette a jeltelen sírt. Amikor 1867-ben nemzet és király fátyolt terítettek a multra és békejobbot nyújtottak egymásnak, a *Józsefvárosi* régi temető gondnokságánál sűrűen elfátyolozott hölgy jelent meg, s kérte, hogy a vértanu földi porhüvelyeit a kerepesi temetőbe szállíttathassa. Nevét nem mondta meg. Kérését teljesítették. Ide, a hős második sírja fölé emelte nemes kegyelettel 1877-ben a magyar egyetemi ifjúság a ma is álló díszes síremléket.

Nekünk magyaroknak kötelességünk mindenkor a legnagyobb hálával és kegyelettel megemlékezni a lengyel hősokról, akik szabadságharcunkban velünk együtt küzdöttek a zsarnokság és az önkény ellen, akik véroket ontották halálharcainkban, mert jól tudták, hogy a hősi harc kimenetelétől függ a testvérnemzet üdve is, kimenetelen múlik majd a magyar nemzet boldogulása, jövője és szabadsága.

Ezért kell felszólítást intéznünk a magyar társadalomhoz, hogy *Woroniecki Micslav* herceg mártíriumának színhelyét emlékjellel jelölje meg, amely célra legalkalmasabbnak találom a *Báthory*-utcának a *Kossuth Lajos-térbe* való torkolását, ahol egy obeliszkyszerű emlékmű a *Batthyány Lajos* gróf emlékére emelt örökmécsessel egy tengelybe kerülne. Az obeliszk talpazatába pedig bevészhetnők mindazon lengyel vértanuk és hősök neveit, akik a szabadságharcban különösen kitüntették magukat: *Bem* tábornok, *Dembinski*, *Ru'ikowski Kázmér*, a nagyváradi vértanu nevét, aki lengyel létere nem tud orosz tisztként a magyarok ellen küzdeni, *Bucharyn* ezredesét, a tokaji ütközet hőseét, *Idzikowski Tádét*, aki a Tarcal melletti csatában szerzett hervedhatatlan babért, *Kozelinski Szevéré*t, a honvédség 2. számú dzsidas ezredének kapitányát, a lengyel légio legvitézebb hőseinek egyikét, a hős *Thvornicki*et, *Zabolicki Péterét*, aki a lengyel légio egyik alapítója volt, *Gonzecki János* és *Potocki Gyula* lengyel származású vértanunk neveit és last, not least *Wisocki József* honvédtábornok nevét, aki egyike volt a szabadságharc legvitézebb tábornokainak.

A magyar ifjúság nemes kegyeletének szép emléke ama díszes síremlék, *Jablonszky Vilmos* alkotása, amely alatt 1877 óta a vértanu földi maradványai a kerepesiúti temető A/4. számú parcellájában nyugsznak. Ide zárandokol ki évente Mindszentekkor a magyar ifjúság, itt rója le háláját a testvérnemzet hőslelkű fiának emlékezetéért évente október hó

20.-án a *Magyar-Lengyel Egyesület*, melynek ezidei emlékünnepe alkalmából Budapest székesfőváros tanácsa az emlékművet nemes kegyelettel újra restauráltatta.

Jablonszky Vilmos nemesművü obeliszkjén a következő feliratok olvashatók:

1.

HERCZEG
WORONIECKI-KORYBUT
MIECISLAV
1848/49-BEN A LENGYEL LOVAS LÉGIO
HŐS EZREDESE
SZÜLETETT 1825 MARTIUS HÓ 7-IKÉN
SKUROVÁN GALICIÁBAN
ELHUNYT 1849 OKTÓBER HÓ 20-IKÁN
PESTEN

2.

AZ 1848/49-IK ÉVI
MAGYAR SZABADSÁGHARC
LENGYEL VÉRTANUJÁNAK
HALÁJA ÉS KEGYELETE EMLÉKEÜL
EMELTE
A MAGYAR IFJÚSÁG 1877-BEN

3.

MŁODZIEŻ WEGIERSKA
W DOWÓD WDZIECZNÓSCI I CZCI
POLSKIEMU BOHATEROWI
ZA UDZIAŁ W WALCE 1848/49 R.
O NIEPODLEGŁOŚĆ WEGIERSKA
1877.

*(Az 1848/49. évi szabadságharc lengyel hőségének hálája
és tisztelete jeléül a magyar ifjúság. 1877.)*

4.

KSIĄŻE
MIECZYSLAW KORYBUT
WORONIECKI
WALECZNY PUŁKOWNIK
JAZDY ODDZIAŁU POLSKIEGO 1848/49
URODZONY 7⁰⁰ MARCA 1825 NA
SKURZAWIE W GALICII
ZGINAŁ 20⁰⁰ PAZDZIERNIKA 1849 R.
W PESZCIE

*(Woroniecki Korybut Miecislav herceg, az 1848–49-es
lengyel lovas csapat [légió] bátor ezrede, született
1825 márc. 7.-én Skurowán Galiciában, elhunyt
1849 okt. 20.-án Pesten.)*

Közvetlenül *Woroniecki* herceg sírja mellett egy elfelejtett magyar író, *Vahot Imre* földi porhüvelyei nyugszanak a következő sírkő alatt:

VAHOT IMRE

ÍRÓ

1820--1879

*Kor- és pályatársaid
elfeledének.*

*Losonc s egyesek
állíták ez emléket
Petőfi lelkesítőjének.*

Valóban elmondhatjuk, hogy két rokonlélek nyugszik itt egymás mellett, akikben egyaránt élt a szabadság és honszeretet legnemesebb eszménye.

Vahot Imre volt az, aki 1844-ben, amikor Petőfi Kecskeméten mint harmadrendű vándorszínész a legnagyobb nyomorral küzdött, s már-már ennek áldozatául esett, felfedezte benne a rendkívüli lángészt, mint még akkor hamu alatt rejtett szikrát, s az elbúsult fiatal sasnak ínségtől megfagyott szárnyait pártfogó részvétellel melengette s magasabb repülésre buzdította.⁵

Feledésbe ment az is, hogy 1848-ban *Vahot Imre* indította meg az első irányadó katonai lapot *A nemzeti őr* cím alatt,⁶ mely a *Divatlapban* jelent meg, hadászati dolgokban sok jó tanácsot adott és a hősiek szelleméből táplálva, a nemzetőrök és honvédek buzdítására sok szép és hathatós költeményt tett közzé.

Vahot Imre nemes lelkének egyik szép megnyilatkozására óhajtok itt még csak röviden rámutatni. 1870-ben *Budavár bevételé 1849-ben* című színművét a vállalkozó szellemű *Lauffer* vette meg s adta ki, s azon év május hó 21-én, mint a honvédek hősiek ostromának 20. évfordulója ünnepén adták először, Egerben. *Vahot* a Budavár ostrománál elvérzett és a buda-krisztinavárosi sírkertben nyugvó honvédek sírja fölé emelendő emlékszóhoz javára — díj nélkül engedé át darabját a társulatnak.⁷

Így alkot összekötőkapcsolatot *Vahot Imre* nemes emléke a székesfőváros szabadságharcbeli hősieinek két megszentelt emlékü sírhelye között s miképpen életében éber figyelemmel és kegyelettel virrasztott a szabadságharc hősieinek emlékezetén, áll síremléke ma *Woroniecki* herceg sírhelye előtt...

⁵ *Vutkovich Sándor*, Magyar Írók Albuma, Pozsony, 1873. 226. l.

⁶ l. m. 226—27. ll.

⁷ l. m. 230—31. ll.